

Akademik Rapor Hazırlama ve Yazışma Teknikleri

11.DERS

DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİ
ETİK İLKELER

Gündem

- Değerlendirme Süreçleri
- Etik İlkeler

Değerlendirme Süreçleri

- Yazar editörden ne bekler?
 - Editörün, gönderdiğim bütün makaleleri olduğu gibi kabul etmesini ve hemen yayımlamasını,
 - Diğer bütün makaleleri ve özellikle de rakiplerimin olanları, büyük bir dikkatle incelemesini bekler. (Earl H. Wood, Mayo Clinic)
- Makalenin kabul veya red edileceğine Editör karar verir.
- Bilimsel bir derginin editörü, bir bilim adamı ve çoğunlukla en üst düzeyde bir bilim adamıdır.
- Editör makalenin son kabul veya red kararının dışında, aynı zamanda önerilerine güvendiği değerlendiricileri de tayin eder.
- Editörler ücretsiz ve gönüllü bilim adamlarıdır.
- Yönetici editörler ise, genellikle tam-zamanlı ve ücretli bir profesyoneldir.
- Değerlendirme işleminin idari ayrıntılarında ve bürokratik işlemlerde editöre yardım etmeye çalışır.
- Kabul edilmiş bir makalenin yayınlanması için gerekli bütün adımları izler.
- Kabul öncesi problemler ile editör, kabul sonrası problemler ile yönetici editör ilgilenir.

Değerlendirme İşlemi

- Makaleniz editöre ulaştığında ilk yapılan iş, çalışmanın derginin ilgi alanına girip girmediğinin kontrol edilmesidir.
- Derginin formatına uygun yazılmış mıdır ?
- Makaleyi kimin değerlendireceğine karar verilir. Genelde iki kişi seçilir.
- Derginin kurulundaki hiçbir üyenin konu ile ilgisi yoksa, (ad hoc) değerlendiriciler bulunur.
- Değerlendiriciler hiç veya çok az düzeltme ile “kabul” ederlerse, editörün problemi yoktur.
- İki değerlendiricinin görüşleri zıt ise, editör ya son kararı vermelidir.
- Ya da makale yeniden farklı değerlendiricilere gönderilir.

Değerlendirme Sonrası

- Karar yazarlara editörün kararı olarak bildirilir.
- “Kabul”, “Red” veya “Düzel” diye üç cevaptan biri gönderilir.
- Değerlendiricilerin yorumları da eklenir.
- İyi dergilerde doğrudan “Kabul” alan yayın sayısı %5’tir.
- Eğer düzeltme istenmiş ise, yapıp yapmamak sizin kararınızdır.
 - İstenen değişiklikler az ve önemsiz ise hemen düzeltip verilen tarihe kadar göndermeniz gerekir. Aksi taktirde ya kabul edilmez ya da yeniden değerlendirme sürecine sokulur.
 - Eğer önemli bir düzeltme istenmiş ise iki durum söz konusudur.
 - × Değerlendiriciler haklıdır ve çalışmanızda temel hatalar vardır, onların önerilerini izleyerek tekrardan yazmalısınız.
 - × Düzeltilmiş metni tekrardan gönderirken, değerlendiricilerin önerilerinin tek tek ele alındığını gösteren bir rapor ile göndermelisiniz.
- Değerlendiricilerin çalışmanızı yanlış anlamaları da söz konusu olabilir.
 - Başka bir dergiye göndermek sizin en doğal hakkınızdır.
 - Veya hırsı kapılmadan, editöre sizin neden haklı, değerlendiricinin neden haksız olduğunu (editörün haksız olduğu asla söylenmez) anlatarak yeniden gönderebilirsiniz.
- Dergilerin çoğunun %50’ye yakın red oranı vardır.
 - × Red’ler iki şekilde gerçekleşir. Birincisi nadiren de olsa direk olarak ret cevabıdır.
 - × İkincisi, “bazı faydalı bilgiler içermekte, fakat verilerde ciddi hatalar mevcuttur” türündedir. Tekrardan gönderilmesi önerilmez.

Yayınlanma Süreci

- Yardımcı editör tarafından çalışmanızın “Proof” u yapılır.
- Basılmadan önce son kez size gönderilerek onayınız istenir.
- “Bu dünyada sadece üç şeyden emin olabilirsiniz: Ölüm, vergiler ve dizgi hataları”
 - Düzeltme işaretleri kullanırsanız hem yanlış anlamaları azaltabilir hem de ilgili kişilere zaman kazandırabilirsiniz.
- Sizden düzeltme istendiğinde, editör veya değerlendircilerin görmediği yeni bilgiler ve kaynaklar eklemeniz etik olmaz.

Ahlak, Haklar ve İzinler

- Bir makalenin bir dergiye gönderilmesi için:
 - Daha önceden yayınlanmamış olması
 - Başka yerde yayımlanmak üzere incelemede olmayan kabul edildiği takdirde, İngilizce veya başka bir dilde, editörün izni olmadan başka yerde yayımlanmayacak olması
- Özgün araştırma sonuçları veya fikirlerini sunması
- Copyright formunun doldurularak gönderilmesi gerekir

Özgünlüğün Önemi

- Başka birinin fikrini çalma veya yayım hakkını bozma suçlamasından kaçınmak için, izin alınması zorunludur.
 - Bir başkasının ya da kendi çalışmamızın yeniden yayını için
- Temel bir araştırma makalesi, temel bir dergide sadece bir kez yayımlanabilir.
 - Çift yayın yasal değildir. (Uygun yayım hakkı olmadığı sürece)
 - Bilim ahlakı için çok büyük bir günahdır.
 - Kendi kendinin fikirlerini tekrarlı kullanma, bilimsel tarafsızlık ve tevazu eksikliğini gösterir.

Yazarlara Direktifler

- Genel olarak tüm dergilerde tipik olarak şöyle bir ifade yer alır:
- Bir makalenin (tarama/değerlendirme dışında) bir dergiye gönderilmesi normal olarak, daha önceden yayımlanmamış, başka yerde yayımlanmak üzere incelemede olmayan ve kabul edilirse, İngilizce veya başka bir dilde, editörlerin izni olmadan aynı şekilde başka yerde yayımlanmayacak olan, özgün araştırma sonuçlarını veya yeni fikirleri sunması demektir.

Yayım Hakkı

- Bir dergiye yayım hakkı verilmişse (vermezseniz yayımlamaz???) yayımlanmış makalenin yasal sahipliği, yayım hakkını elinde tutan kişiye verilmiş olur.
 - Yeniden yayımlamak isterseniz, bu otoritenin onayını almalısınız.
 - Yayım hakkı, metin gönderilirken veya yayım için kabul edildiğinde «yayım hakkı devir formu» ile yayımcıya devredilir.
- Yeniden basım için izin almış olsanız bile kullandığınız malzemeyi «şu dergiden izinle basılmıştır, yayım hakkı (sene) (yayım hakkı sahibi)» şeklinde bir yazı ile damgalamalısınız.

Dürüstlük ve Ahlak

- İki konudan (ahlak ve yayım hakkı yasası), ahlak daha önemlidir. Yayım hakkı yolsuzluklarının açıkça bilinenlerinde bile zararları ispat etmek güçtür. Bu nedenle, mahkemeye verilme korkusu gerçekleşmesinden daha önemlidir.
- Bununla beraber, kaynaklara uygun krediyi vermezseniz, bir başkasının çalışmasının kısa ifadeleri bile olsa mesleki ahlak kuralları bozulur. Böyle ahlaki kural bozmalar, kötü niyet olmasa bile meslektaşlar arasında adınızı çok kötü etkileyebilir.
- En basit şekliyle ortaya konursa, bilimsel yayının dürüstlük ve güvenilirliğini korumak her bilim adamının sorumluluğudur.

Diğer Hususlar

- Yanlış bilgi verme:
 - Deney sonuçları çarpıtılmamalı, yanlış ve-veya olmayan sonuçlar sunulmamalıdır.
- Yazarlık:
 - Çalışmada sadece birinci seviyede katkısı olan kişilerin ismi yazar olarak ve katkı sırasına göre yer almalıdır.
- Gizlilik ve çıkar çatışması:
 - Çalışmanızda izin almadığınız sürece başkalarına ait bilgileri, kaynakları kullanmamalısınız. Özel, kişisel ve gizli bilgi kullanmamalısınız.

Etik Kontrol Listesi

- Tüm metin size mi ait?
- Tüm şekil ve resimlerin yayım hakkı sizde mi?
- Bilgisi olmadan yazar eklediniz mi?
- Unutulan potansiyel yazar var mı? Yayının onların ismi olmadan ilerlediğini biliyorlar mı?
- Gizli içerikli materyal var mı?
- İnsanlar üzerinde yapılan çalışmalar için feragat alındı mı?

Etik Kontrol Listesi

- Önceki çalışmalardan fark ve özgün katkı açık mı?
- Benzer sonuçlu çalışmalardan bahsedildi mi? Karşılaştırıldı mı?
- Başka makaleyle paylaşılan materyal var mı? Varsa açıklandı mı? Editöre bilgi verildi mi?
- Önceki çalışmalarınızdan ne kadar materyal kullanıldı?
- Diğer kaynaklar düzgün açıklandı mı?

Etik Kontrol Listesi

- Deneyleri tekrar çalıştırınca aynı sonuçları aldınız mı?
- Deneylerde açıklanması gereken zayıflık - kısıtlar var mı? Tüm deney malzemenizi isteyenlere açabilir misiniz?
- Gereğinden fazla açıklanan – anlatılan bilgi – bölüm var mı?

Gelecek Ders

- Akademik raporların sözlü sunumu